

Skräddarsydd behandling för barn (och tonåringar)

Annika Janson
Överläkare, med dr, Rikscentrum Barnobesitas
annika.janson@karolinska.se

 KAROLINSKA
Universitetssjukhuset

Stockholms Obesitasdagar 2014

Rikscentrum Barnobesitas Astrid Lindgrens barnsjukhus, Karolinska

Start 1997 – tidigare namn "Rikscentrum för överviktiga barn" och "Rikscentrum Barnfetma"

385 patienter inskrivna

Tar emot barn och ungdomar med fetma i åldern 3-16 år

Inskrivna minst 5 år

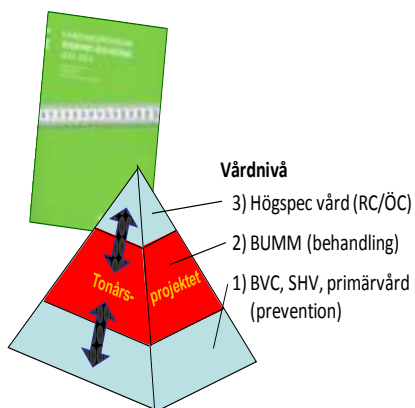
Team – dietist, läkare, psykolog, sjukgymnast, sjuksköterska

Stockholms Obesitasdagar 2014

Handlingsprogram Övervikt och Fetma SLL

Rikscentrum Barnobesitas (-16 år)
Överviktscentrum (16-25 år)

BUMM Liljeholmen, Huddinge,
Upplands Väsby och Solna
BLM Södertälje "Södertäljemodellen"

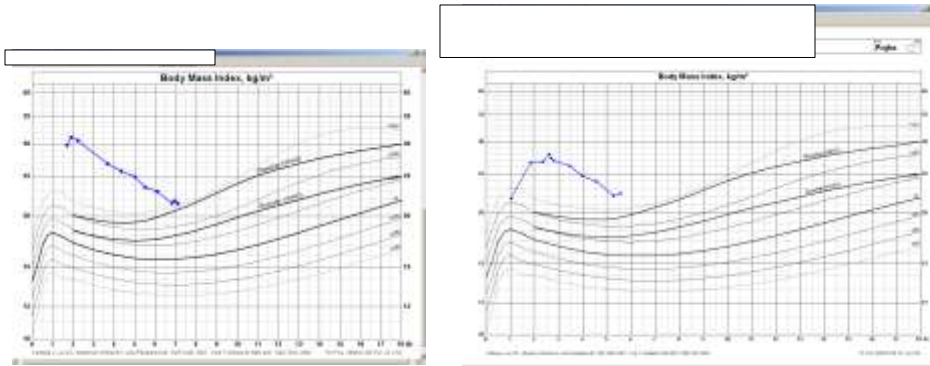
Skolhälsovård
Primärvård
Barnhälsovård

Stockholms Obesitasdagar 2014

Två bröder med LEP-R mutation

Stockholms Obesitasdagar 2014

Många genetiska reglage inblandade

Stockholms Obesitasdagar 2014

Ärftlig risk före fetma varierar mellan olika människor

Hög risk	Medelstark risk	Låg risk
Bli "alltid" fet om det bara finns någorlunda mycket mat	Går upp lätt om det finns faktorer i miljön som medverkar till viktuppgång	Kan leva ganska "slarvig" utan att bli tjock
Går upp av "allt"		Behöver tänka på näringsinnehåll så att det inte bara blir "tomma kalorier"
Måste ha mycket struktur för att hålla vikten rimlig	Behöver vara vaksam för att hålla vikten	

Stockholms Obesitasdagar 2014

Insikten om att vi har olika genetisk benägenhet: Skräddarsy behandlingen

Definierad kontaktperson

Täta vägningar

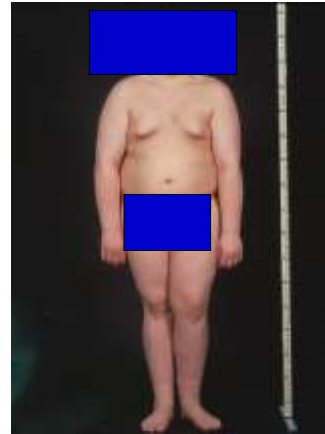
Pröva - utvärdera!

Stockholms Obesitasdagar 2014

Inte bara gener: Barnets ålder, grad av fetma
socialt sammanhang och riskprofil varierar

Skräddarsydd behandling, vad är
effektivt?

Stockholms Obesitasdagar 2014

Utmaningar för behandlingsforskning

Hur sker urvalet?

Vad är ett resultat?

Vem är kontroll?

Vad är en behandling och vilka har genomfört den?

Vad gjorde vi och hur beskriver vi det?

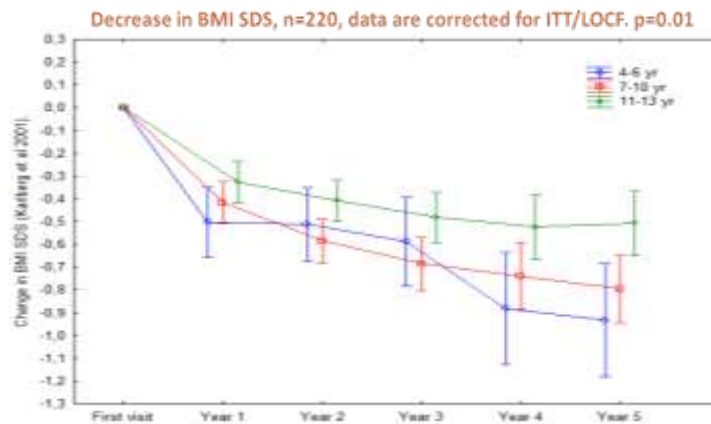
Kan det vi gjort reproduceras av andra?

Stockholms Obesitasdagar 2014

Behandling av barn med fetma enligt SLL Handlingsprogram ger goda långtidsresultat

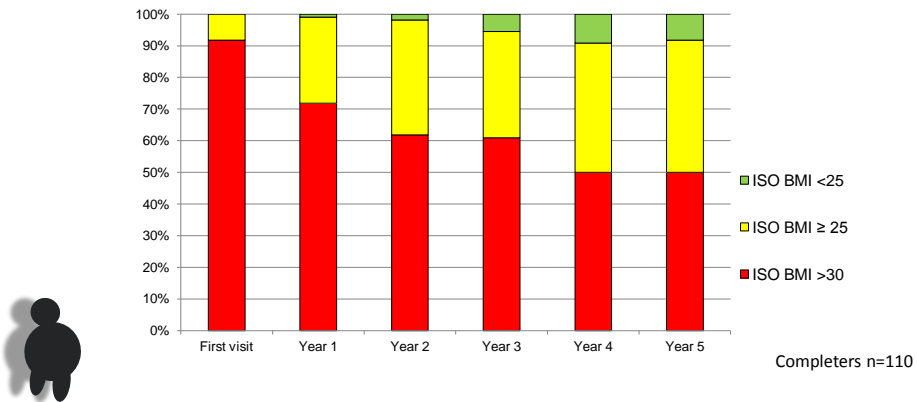

Interaction effect
p < 0.001

Danielsson P, Bohlin A, Bendito A, Svensson A, Klaesson S, ECO 2013
- BUMM Södertälje sjukhus

Efter 5 års behandling enligt SLLs handlingsprogram har > 50 % av barnen inte längre fetma

Danielsson P, Bohlin A, Bendito A, Svensson A, Klaesson S, 2013
- BUMM Södertälje sjukhus

Från Randomized Controlled Trials RCT till "Big Data"

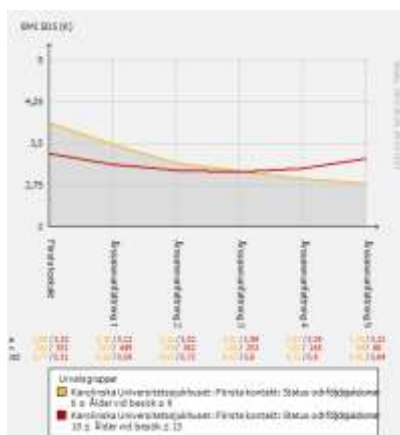

Stockholms Obesitasdagar 2014

Yngre än 9 eller 10-13 år vid nybesök

Nybesök Rikscentrum 2008-2010

Antal n=228 Ålder 12,8 år

Neuropsykiatrisk diagnos eller akt. utredning 26 %

Intellektuell funktionsnedsättning 15 %

BUP och/eller kontakt soc. 26%

Utländsk härkomst 36 % (båda föräldrarna av utländsk härkomst)

Skräddarsydd behandling

Stockholms Obesitasdagar 2014

7 goda livsstilsråd

(som i studier visat sig verkningsfulla
och som aldrig är farliga)

Stockholms Obesitasdagar 2014

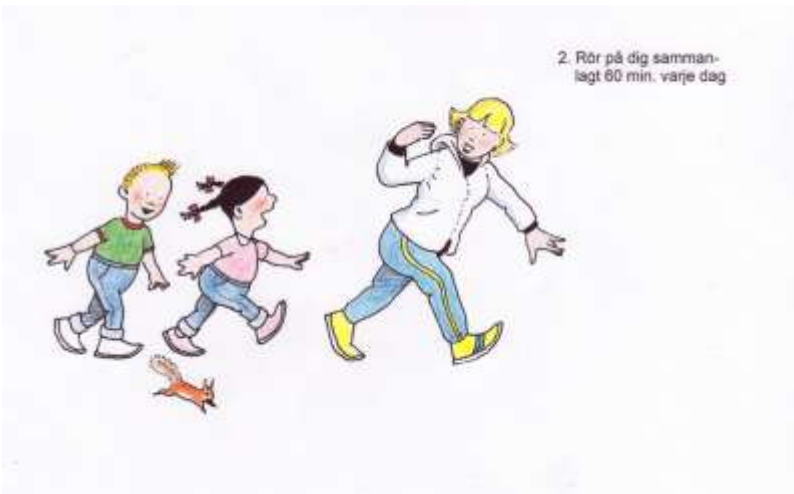
1. Begränsa intaget
av söt dryck

Tecknare: Bo Österberg

2. Rör på dig samman-
lagt 60 min. varje dag

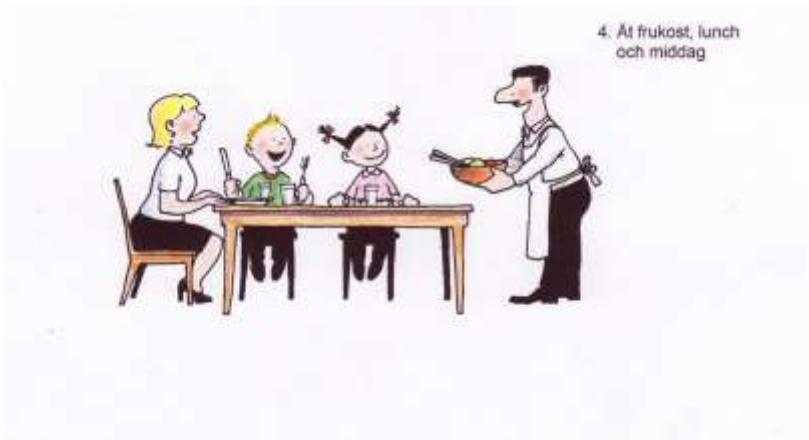
Tecknare: Bo Österberg

3. Begränsa din tid
framför TV, dator
och mobil

Tecknare: Bo Österberg

4. Ät frukost, lunch
och middag

Tecknare: Bo Österberg

Tecknare: Bo Österberg

Tecknare: Bo Österberg

7. Acceptera inte kränkande
behandling

Tecknare: Bo Österberg

7. Acceptera inte kränkande
behandling

Tecknare: Bo Österberg

Behandling Rikscentrum Barnobesitas

Kost

Fysisk aktivitet

Motiverande samtal

Psykologkontakt

Nätverksarbete

Sommarläger

Läkemedel

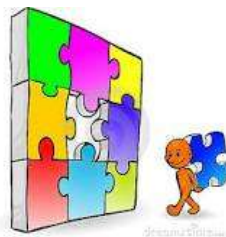
Kirurgi (gastric bypass)

Stockholms Obesitasdagar 2014

Finns annan problematik som försvårar?

Stockholms Obesitasdagar 2014

Nätverk - samarbete

Förskola

Skola

BUP

Socialtjänst

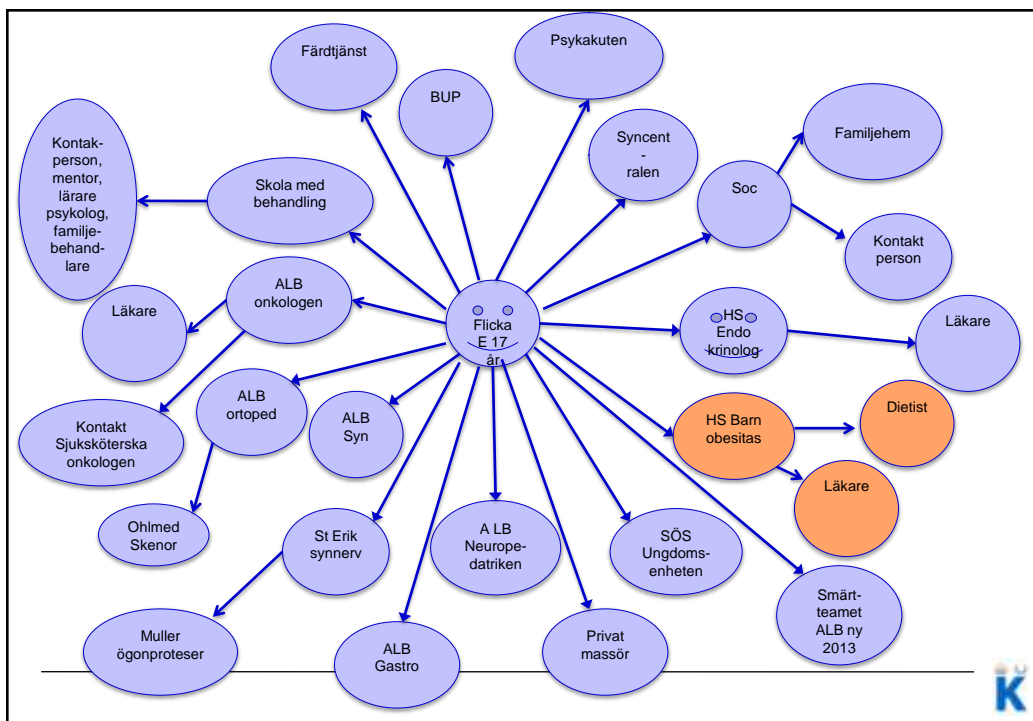
Habilitering

Idrottsföreningar

Privata aktörer

Stockholms Obesitasdagar 2014

Tonårsprojektet i SLL startar 2014

HSF utvecklingsavdelning;
projekt relaterade till SLL Handlingsprogram Övervikt och fetma

BUMM
Behandling, livsstil
Modern teknik
Grupper

Ev vidare till RC

Stockholms Obesitasdagar 2014

Ska vi operera?

Beslutsförmåga?

Beslutsrätt?

Alkohol?

Graviditet?

Utanförskap?

AMOS-studien inklusion 2006-2009

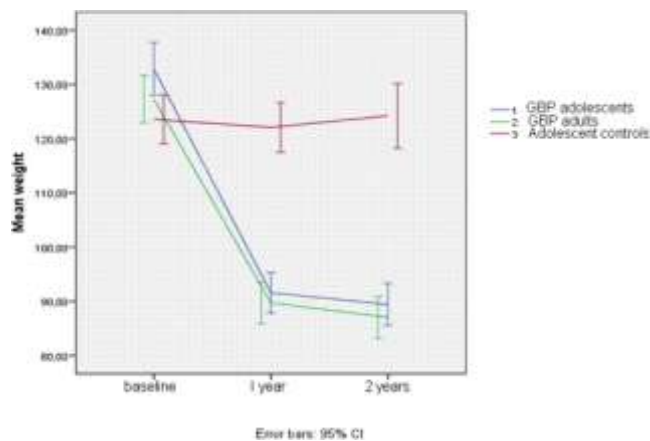
- 81 ungdomar 13-18 år
- 81 kontroller från register
- Göteborg, Malmö, Stockholm
- Vikt 133 kg
- 33 % neuropsykiatrisk diagnos
- 41 % BUP-kontakt
- >50 % skolproblem

Olbers et al, Int J Obes (2012) 36; 1388-1395, Göthberg et al, Sem Ped Surg 23 (2014)11-16, Järholm et al, Obesity 2012; 20(2);318-323

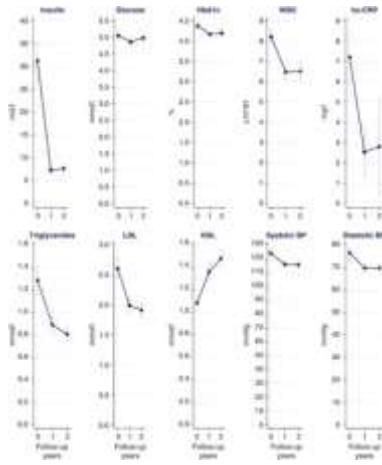
AMOS: Viktreduktion under två år för ungdomar och vuxna som genomgått gastric bypass (81 + 81) och ungdomar i standardbehandling (81)

Olbers et al, Int J Obes (2012) 36; 1388-1395, Göthberg et al, Sem Ped Surg 23 (2014)11-16

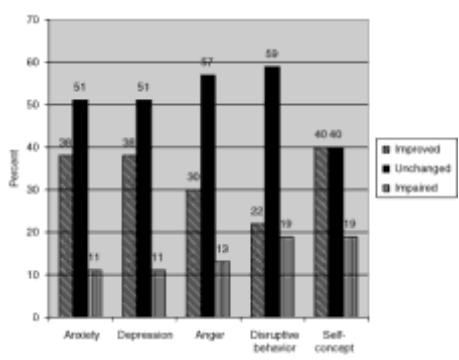
AMOS: Riskfaktorer för fetmaassocierad sjuklighet efter kirurgi hos 81 ungdomar 13-18 år.

Olbers et al, Int J Obes (2012) 36; 1388-1395

AMOS: Short-Term Psychological Outcomes in Severely Obese Adolescents After Bariatric Surgery

Järholm et al, Obesity 2012; 20(2);318-323

Slutsatser från AMOS (1)

Viktnedgång som hos opererade vuxna

Komplikationer : 12 ytterligare kirurgi (5 bråck, 6 gallsten)

På gruppnivå bättre livskvalitet i alla testade domäner

Tydligt förbättrade medicinska riskfaktorer

Svårt med compliance till supplement (2/3)

Ömtålig grupp, viktigt med stöd

---

*Olbers et al, Int J Obes (2012) 36; 1388-1395, Göthberg et al, Sem Ped Surg 23 (2014)11-16,
Järholm et al, Obesity 2012; 20(2);318-323*

AMOS 2 följer 2014 efter studien AMOS

<p>Del 1 Övergripande mål</p> <p>En nationell struktur för omhändertagande och behandling av ungdomar med svår fetma. Vården ska erbjudas alla ungdomar och vara optimal, individanpassad och evidensbaserad.</p>	<p>Del 2 Operation</p> <p>16-18 år Klinisk indikation</p>	<p>Del 3 Operation jämfört med Medicinsk behandling</p> <p>13-15 år Klinisk studie 50 ungdomar</p>
<p>Vill du veta mer? Hemsida - www.amos2.se Kontakta oss - info@amos2.se</p> 		

Teambaserad vård (med gäst)

Rikscentrum Barnobesitas 2012

Tack för uppmärksamheten!

---

annika.janson@karolinska.se

